

ACC. N:R M. 9940: 1-7.

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Carl Persson*
Härad: *Yngelstad* Adress: *Fisk 29, Skånes Värnsjö*
Socken: *Hammarhöj* Berättat av: *upptecknaren*
Uppteckningsår: *1946* Född år *1889* i *Osby socken*

Carl Ljungberg, - konstnär och bygderoriginal.

s. 1-7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9940: /.

Carl Ljungberg.
Konströr och byggeoriginal.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Under sommaren 1915 arbetade jag som gesäll i Hallberg & Comp:s skrädderi i Löfestad, Färs härad. Där blev jag bekant med målaren Carl Ljungberg, eller Calle Ljungberg, som han vanligen benämndes och som han även själv kallade sig.

Vid sina besök på verkstaden var han ofta lindrigt nyfiken men var hygglig och anständig i sitt uppträdande. Han hade sitt hem i Hammehög, men gjorde emellanåt turer ut i bygden för att måla av något hus eller gård.

Han var stor och grov till växten, hade en något böjd näsa samt ett starkt framträdande strephuvud. Han hade länge ljusa mustascher som han smodde med fingrarna, desto ivrigare allt efter de konsumerade suparnas antal, allt under det han skröt med sina talanger som målare. "Ja se Calle Ljungberg han är en duglig målare," brukade han säga.

Med sin väljudande basröst sjöng han ofta någon munter

2.)

ACC. N.R. M. 9940: 2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

visa, även då han var nykter. Han var vid den tiden ungefär 55 eller 56 år.

Fyra år därefter träffade jag åter Sjungberg. Jag hade på våren 1919 bosatt mig i Vallby socken, ungefär 3 km. från Flammenhög. Jag besökte då Sjungberg i hans hem. Det var ett hus i Flammenhögs stations-samhälle. Hälften av huset ägdes av Sjungbergs hustru Johanna. Den andra hälften ägdes av en annan familj. Det var således två fastigheter sammanbyggde. De båda makarna hade en vuxen dotter som hette Anna; deras son var död av den s. k. spanska sjukan, som år 1918 härjade i Sverige.

Johanna var en vänlig och gemytlig kvinna, något fetlagd, och det syntes ej som om hon genomgått något lidande på grund av mannens supiga levnadssätt. Hon och dottern arbetade hos bönderna. De sparade och samlade ihop pengar, men enligt Sjungbergs utsaga, fick han aldrig låna så mycket som 50 öre av dem till en "hulva bir". I en liten gavelkammare hade han sin ateljé, där han satt och målade.

3.)

ACC. N:R M. 9940:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Johanna talade ortens dialekt, men, trots mera än tre decenniers vistelse i Flammenhöj, talade Sjungberg en fullständig rikssvenska med tämligen hög och klangfull röst. Då jag nu lämnar några biografiska uppgifter om honom, böra de ej fattas som trosartiklar, ty Calle Sjungberg var en mästare i att ljuga. Enligt hans eget påstående, var han född i Sundsvall, ^{hade} varit student i ~~Uppsala~~ Uppsala, varit med om grundandet av tidskriften Triumf, varit värvad vid Kristianstads artilleriregemente, var sedan någon tid officer i ryska arméen, kom sedan till målarskolor i flera olika länder och blev slutligen arbetsförmän för ett lag negrer i Amerika, där han vistades i fem år. "Men sedan tröttnade jag på att vara tillsammans med de där svartingarna, och återvände till Sverige", sade Sjungberg.

Efter en beräkning av åldern på Sjungberg och hans dotter, kom jag till det resultatet, att han ~~hunnit~~ ~~med~~ ~~allt~~ ~~det~~ på en tid av högst 12 år hunnit utföra allt det som härövan uppräknats. —

Jag hörde ett rykte om att Sjungberg skulle varit prästson, men själv nämnde han ingenting om sin barndom eller sina föräldrar. Emellertid var han ateist, fast han sällan nämnde något om religion. Han berättade att han och en av hans studentkamrater en julotta suttit och druckit ut en flaska punsch bakom orgeln i en kyrka, allt medan prästen jämt och ständigt talade om "gävan, den gävan, den stora gävan".

På ett annat tillfälle hade Sjungberg och hans studentkamrat Gustav Trolle gått omkring i gårdarna och sjungit för att skaffa pengar till dryckesvaror.

I början av äktenskapet var Johanna vräng och berrvärlig. Han hade säkert anledning därtill. "Men", sade Sjungberg, då reste jag och blev borta några månader. Sedan skrev jag till Johanna: "Har du nu ändrat humör min förs, så kommer jag tillbaka, men annars är jag färdig att resa till Amerika och du ser mig aldrig mera." Men då fick jag ett brev där det stod: "Stäre älskade vän! Kom tillbaka!"

Denna Sjungbergs skildring berättade jag för fru Hilma

5.)

ACC. N:R M. 9940:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Andersson, maka till skräddarmästare Jöns Andersson i
Flammenhög. Hennes föräldrar ägde hälften av det hus, vari
Sjungberg bodde.

"Nej", sade fru Andersson, "så gick det inte till. Jag var själv
närvarande då Sjungberg kom hem. Mjölkskjutsen hittade
honon i ett väglöske där han låg alldeles dödfull. Han tog
honon och lade honon bakom mjölkkanorna och skjutsade
honon hem till Johanna. Då Johanna fick se honon genom
fönstret, sade hon: "Nu kommer det förbannade lea svinet
igen."

Då jag en gång nämnde Lorn, sade Sjungberg att han varit
både student- och exerciskamrat med honom. (Jag visste att
Lorn aldrig varit student och aldrig gjort värnplik.) Om min
ungdoms idel, den originelle nykterhetsveteranen redaktör
J. L. Saxon sade Sjungberg: "Jag känner honom mycket väl.
Han super alldeles förskräckligt."

Under den tid jag var i Vallby, målade Sjungberg av mitt
gamla halmtäckta Tavlan är i storlek 87 x 90 cm.

6.)

ACC. N:R M. 9940: 6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

För detta arbete fick han 35 kr. jämte mat under de tre dagar som arbetet pågick. Sista gången träffade jag honom 1923, samma år som jag repte ifrån orten. Han var då något över 60 år. "Jag är så gammal så att jag kunde varit din far, men jag känner mig lika ung som i tjugovårsåldern," sade han.

Och Calle Ljungberg tillhörde det lilla fåtal, som bibehålla sin ungdomliga livsinställning in i älderdomens höst. Om han någon gång sett bättre dagar, syntes han ^{dock} trivas bra i Flammenhöj. Trots hans herkuliska kroppsbyggnad, som vittnade om god styrka, var han aldrig brutal, vare sig i hemmet eller mot de personer han kom i beröring med. Om hustrun och dottern hade han alltid berömmamde ord att säga. Med sina många diktade historier, sökte han antagligen sprida en viss glans över sig. Om ej spriten blivit hans förelärr, hade han möjligen blivit en stor konstnär.

I en trakt där skvaller och förtal likt ogräs frodas och växer, levde han sitt självständiga liv. Ondskans giftiga pilar gjorde

hemom ingen skada. Packet vet, att bygdeoriginalen ej kan ändras;
därför talades det sällan om Ljungberg.

Jag vet ej vilket år Ljungberg dog, men troligen var det i
slutet av 1930-talet.

Jag gör ej anspråk på att kunna bedöma konst. Men
Ljungberg målade med ljusa glada färger; hans penselföring
dikterades av hans eget solskenslymne. Det var ljus dager över
hans landskap, hus och gårdar. Alla detaljer utarbetades nog,
och färgerna överensstämde med det avmålade föremålet.
Något mera skuggning skulle kanske behövts, och vad
perspektiven beträffar, voro dessa nog ej alltid vällyckade.

Calle Ljungbergs tavlor torde finnas i många hem i
sydöstra Skåne. De torde kunna räknas till allmogekonsten,
och det vore önskvärt att några av dem bliva bevarade
åt eftervärlden.